

Højbrøndskilden
omkring 1910.

Offentlig tørreplads

Fra gammel tid vaskede konerne i Roskilde deres tøj i Højbrøndskilden. Den lå så fredeligt for enden af det stræde, den havde givet navn, og havde så meget friareal omkring sig, at vasketøjet kunne hænges til tørring efter behandlingen.

I 1880 byggede Roskilde sit vandværk i kildens nærhed, og så var det sket med den. Boringerne stjal dens vand, men da borgerne havde vundet hævnd på deres friluftsvaskeri, måtte byrådet opsætte en vandværkshane over det gamle bassin, så vaske- og tørrepladsen kunne fortsætte sin funktion i fællesskabets interesse.

Bassinet blev indhegnet med et lavt plankeværk, og en række tørrestolper rejstes. Efter fuldbragt dåd kunne konerne tage plads på en gammel bænk og afvente tøjets tørring. Det var der naturligvis ikke mange af de travle husmødre, der havde tid til, og så satte de en eller flere af de mange børn, som det den gang hørte sig til at have, til at vogte over tøjet, at det ikke blev stjålet. Men børn vil af naturen lege, og den kommunale vaske- og tørreplads blev på den måde også til offentlig legeplads, hvad der næppe var nogen heldig kombination. Heller ikke døde ting skal sættes til at tjene to herrer. Sammensætningen tørreplads—legeplads er lige så modstridende i funktionsmæssig henseende som f. eks. rundkørsel-rosenbed i vore dage.

Ovenstående fotografi af Højbrøndskildens omgivelser o. 1900 skyldes Kr. Hude. Det viser samtidig de kommunale vaske- og tørrearrangementer, en afsluttet familier storvask og det tilstedeværende vagtmandskab med kammerater.

Stedet er på billedet endnu ikke uden en vis

idyl, men den holdt ikke. En halv snes år senere får byrådet en ordentlig opsang i „Roskilde Tiden“, der den 12. april 1911 skriver, at det ser ud til at være gået i byrådets glemmebog, at Roskilde ejer en offentlig kommunal tørreplads, hvor enhver har ret til at ophænge sit tøj. Takket være vandværkshanen kan man stadig skylle sit tøj, ganske vist ikke i bassinet, men i medbragte baljer, men stedet henligger på en for en kommunal plads utilbørlig måde. Endnu for få år siden var den græsklædt og havde stenbro, ligesom kilden var indhegnet, men nu er alt forsømt og skammelig ramponeret af børn. Græsplænen er blevet til en hullet og knudret jordplet, og af otte tørrestolper er der kun seks tilbage. To ligger knækket i grøften. Det ene sidestykke til hegnet omkring kildepladsen er borte, cementkanten itu og afløbet tilstoppet. Det gamle kildebassin er et slimet, stinkende og sundhedsfarligt hul, der tjener som en fortræffelig udklækningsanstalt for myg til stor plage for de omkringboende. Bladet slutter: „Foran kildestedet findes endnu en gammel faldefærdig bænk, et minde om en bedre tid, da det svale vand indbød til hvile. Stedets forfald er uværdigt for en by som Roskilde, der har så rige minder i sine kilder.“

Måtte de, der styrer denne by, altid holde sig de sidste ord for øje og stedse drage omsorg for at værne vore ældgamle kilder, at de må rinde i værdige omgivelser. De kan ganske vist kun holdes i live med vandværksvand, men det hentes dog i den samme jord, hvoraf kilderne engang sprang.